

Nr 117.

Av herrar **Vennerström** och **Johansson** i Sollefteå, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående anläggande av transportabla sågverk å kronans domäner.

Tid efter annan ha statsmakterna sökt främja odlingen i Norrland genom upplåtelser av odlingslägenheter å kronoparker. Undan för undan ha villkoren för upplåtelser av odlingslägenheter blivit förbättrade. 1909 och 1913 års riksdagar fattade beslut, som uppmuntrade till ökad kolonisation å kronans mark. Och 1914 års senare riksdag fattade beslut om utredning angående ytterligare förbättrade villkor för upplåtelser av odlingslägenhet å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen. Dessa åtgöranden äro vittnesbörd om att statsmakterna ha blickarna vakna för nödvändigheten att så långt görligt är underlätta kronotorparnas möjligheter att sig själva och hela staten till gagn kolonisera statens mark. Men trots detta ha dessa odlare ännu en mängd hinder att besegra, som statsmakterna borde söka att undanröja.

Det är gott och väl att nybyggarna få odlingslägenheter bland annat med den rätten att till sina byggnader erhålla fritt virke från kronans skog, men rätten till fritt virke åtar föga, om möjligheten saknas att få detta virke sågat. Icke så sällan händer det, att denna svårighet är för nybyggarna hart när oöverbinnerlig. Från många kronodomäner har försports klagan över att intet sågverk har funnits i närheten, vid vilket det av staten fritt beviljade virket kunnat försågas. Detta hinder är från statens sida i många fall lätt att undanröja. Staten kunde på lämpliga ställen å sina domäner anlägga *små billiga transportabla sågverk*, där det till kronotorparnas hus nödvändiga virket försågades. För kronotorparna äro fördelarna av en sådan anordning självklara. Deras hus kunna uppbyggas långt fortare och billigare än nu är fallet. De kunna lättare bygga enligt kontrakten och de uppgjorda ritningarna. Deras hårda koloniseringsarbete underlättas väsentligt.

Men även för kronan äro fördelarna fullt ut lika påtagliga som för kronotorparna. Mycket virke kunde inbesparas, om kronotorparna hade möjlighet att få sitt byggnadsvirke försågat i plank eller bräder. Den nu praktiserade metoden att bygga med osågat virke innebär ett stort slöseri. Dessutom kan försågas virke till kronans egna byggnader, kojor o. s. v. Det lider intet tvivel, att kronans inkomster av varje transportabelt sågverk inom mycket kort tid skola betäcka kostnaden.

Innan beslut om anläggande av ett större antal transportabla sågverk på olika kronodomäner fattas, bör givetvis en *utredning* komma till stånd. Ett nödvändigt led i en utredning äro *praktiska experiment*. Det vore lämpligt att omedelbart anställa ett sådant. För närvarande äro på kronoparken Storhällan inom Bodums socken av Tåsjö revir upplätta ett tjugotal odlingslägenheter, som enligt upplåtelsekontrakten skola bebyggas i enlighet med av staten tillhandahållna ritningar och med fritt virke från kronans skog. Från innehavarna av odlingslägenheterna har en enträgen vädjan framställts, att kronan måtte träda hjälpende emellan, emedan de icke ha några möjligheter att få virket försågat. Själva ha de icke medel nog att kunna inköpa ett sågverk. De skulle vara hjälpta, om kronan beviljade anslag till inköp av en råoljemotor (eventuellt en lokomobil) och en cirkelsåg att stationeras inom Tåsjö revir. Enligt sakkunnig beräkning skulle kostnaden härför, kraft och installation inberäknad, ej behöva överstiga 5,000 kronor.

Vi hemställa därför

dels att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning om anläggande av transportabla sågverk å kronans domäner och eventuellt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan ge anledning;

dels att riksdagen måtte till kungl. domänstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 5,000 kr. att användas för inköp av ett transportabelt sågverk att stationeras inom Tåsjö revir.

Stockholm den 27 jan. 1916.

Ivar Vennerström.

C. O. Johansson.
Sollefteå.